

HGB Leipzig tavaszi szemeszter, 2016

A lipcsei főiskola tavaszi szemeszterének tapasztalatai jelentősen eltérnek az ősztől. A tavasz beköszöntével a filmvetítések, publikus előadások száma, és az általános aktivitás jelentősen csökkent, így több kiállításlátogatásra nyílt lehetőségem, mint ezelőtt. A kiállítások színvonala vegyes volt, csak az említésre méltókról (átlag 5-ből 2) számolok be. A HGB-hez való kapcsolódásban viszont pozitív újdonság volt, hogy új művészosztály része lehettem (saját kérésemre, külön felvételi beszélgetés nyomán). Az osztályban zajló munka lényegesen érdekesebb volt, mint az előző csoportban, ennek részleteire is kitérek. Az online referenciák annak az olvasónak szólnak, aki alaposabb betekintést szeretne egy-egy részletbe. Igyekeztem úgy összeállítani a beszámolót, hogy a Lipcsébe látogató művészhallgató számára minél átfogóbb képet nyújtson a szcéna tipikus jelenségeiről, így akár guide-szerűen is használható. A németül nálam jobban értőktől elnézést kérek a fordítások redundanciájáért.

Pilotenküche

A PK Lipcse egyik feltörekvő Artist Residency-je a Spinnerei-ban. A [Spinnerei](#) (Fonó) egy régi gyárépület-komplexum, ami ma több, mint 10 különböző (állami és privát, valamint kereskedelmi célú) galériának és számos műteremnek ad otthont. Ezek a galériák, műtermek és residency-k független kis sejtenként működnek, de egy-egy alkalommal közös programokat, nyílt napokat (Spinnereirundgang) is szerveznek, a Spinnerei Lipcsében a klasszikus értelemben vett műkereskedem fontos állomása. A Pilotenküche ennek a komplexumnak egy kicsi, aktív sejtje, ahol 3-6 hónapos forgóban 6-8 fiatal, frissen végzett képzőművész dolgozik. Áprilisban látogattam el az aktuális rezidensekkel való nyilvános beszélgetésre. Ahogy az egész Spinnerei-ra, úgy a PK-ra is jellemző, hogy a vendégművészek nagy részének munkája a lipcsei festőiskola inspirációjából táplálkozik. A jelenlegi rezidensek: [Seamus Killick](#), [Aidan Pontarini](#), [Andrew Dick](#), [Emma Webster](#), [Megan Dieudonne](#), [Štěpán Beránek](#), [Tadasuke Jinno](#), [Romain Pottier](#), [Yael Ben Simon](#), [Lorenzo Aceto](#).

Fake it till you make it

A Spinnerei egy másik intézményében találkoztam a Lipcsében élő David Borgmann saját dimenziókat nyitó festményeivel, amik személyesen nagy hatással voltak rám. Borgmann idén nyáron a budapesti APA-ban is kiállít. A Westpol Atrtpace-ben rendezett kiállításra Borgmann hívott meg müncheni és lipcsei kortársakat.

Rona Stern: In the Middle of the East

A szemeszterben látott egyik kedvenc kiállításom volt Rona Stern-é. A munkáinak helyet adó [Büku - Büro für kulturelle Übersetzungen](#) gyors forgóban mutat be friss álláspontokat fiatal művészekről. Az izraeli születésű Stern a prágai Meat Factory Residency keretében készített új munkáit mutatta be, amik számomra szakmailag és személyesen is értékesek voltak. Olyan tárgyakkól készít installációkat, amik egyrészt hétköznapiak, sőt kommerszek, másrészt archaikusak is, és szimbólumaikkal egyidejűleg vonatkoznak a közel-Kelet egymással folyamatosan ellentétben álló kultúráira, felcserélhetővé téve és megkérdőjelezve magukat bennük, valamiféle vizuális (anti-)esszencia létrehozásával.

EXHIBITION Sharing Unofficial Pictures és 3DRITTEL, és Open Call

A házprojekt, amiben október óta lakom, a stúdiók mellett egy galériának is helyet ad. A galéria neve nehezen fordítható, [Krudebude](#) (nyers/rough falka/népség/pack). Kiállítóterük egy négyszobás lakás, ahová különféle szóló és csoportos eseményeket rendeznek, profi és amatőr művészeket bemutatva. A címben szereplő egyik kiállítás történetesen művészhallgatók munkáit mutatta be, közülük szerintem az egyik legérdekesebb az volt, amiben a hallgató az alábbi képen látható módon installált portréfestményeket fotografikus portrékba.

FREMD

A HGB tavaszi félévét meghatározó esemény volt a Fremd c. intervenció-sorozat, amit a főiskola a Grassi múzeummal (GRASSI Museums für Völkerkunde zu Leipzig) együttműködésben szervezett. A Grassi olyan,

tipikus Nyugat-Európai néprajzi múzeum, ami „egzotikus” (gyarmatosított) kultúrák „kincseit” (ellopott/elkobzott/megvásárolt) tárgyait és hagyományait állítja ki gyűjteményként. Európában a 19. században nyíltak meg az első etnológiai /népművészeti múzeumok, a gyarmatosítókat MI, a gyarmatosítottakat ŐK kategóriába sorolva. A német FREMD szó megfelelője az *idegen, stranger, étranger*, míg a szó szerinti „*külföldi*” (Auslander) megnevezés régies, nem köznyelvi. A múzeumok idegen kultúrákként mutatják be a többi kultúrát, azok történetének ismerete, és történeteik nélkül. Bármilyen meglepő is, a HGB és a Grassi közötti kooperáció lényege pont a kolonializmus kritikája volt, főleg a kiállítás szövetébe ágyazva. Az egyetem diákjaiból és művésztanáraiból alakult munkacsoport a tárlaton belül, és azon kívül is végrehajtott különböző beavatkozásokat. A két hónapos kiállítást szakmai beszélgetések kísérték. A munka egyik vezető kurátora Clemens von Wedermeyer, a HGB fiatal, aktív és népszerű művésztanára volt. Az eredeti gyűjteményen belüli, kvázi beleszótt (attól nem mindig egyértelműen elkülöníthető) beavatkozásokon kívül a múzeum külön teret is szentelt a kortárs reflexióknak. Az utóbbi tér nem csak a helyben látható gyűjteményre, hanem általában az idegenség, menekültség, idegengyűlölet legfrissebb témáira (pl a magyar kormány menekültpolitikájára is) reflektáló idej munkákat mutatott be. [Képek a kiállításról](#)

Quergängen / Keresztutak, Maïke Messer und Salvador Clari (álnevek)

(a quer átlósat, keresztbe-t jelent, ld. queer szubkultúra, a gang folyosó, átjáró)

Maike Hautz szintén Alba di Urbano intermédia osztályának tagja, s a FREMD projekt egyik résztvevője. Munkacsoportjuk alternatív tárlatvezetést, AUDIOWALK-ot (nem audio guide-ot) készített a kiállított gyűjteményhez, tehát az Afrika-Észak-Amerika-Óceánia-Ausztrália gyűjtemény megtekintése performatív vezetésükkel történt. Statementjük szerint három dologra NEM hivatott az audiowalk:

- hogy a gyűjtemény tárgyait bemutassa
- hogy valóságot és realitást mutasson be
- hogy objektív legyen.

A séta elején minden résztvevőt betanítottak egy monoton gimnasztikai mozgássorozatra, amit résztvevőként időnként ritmusra ismételnünk kellett, a kiállítást őrző nénik és bácsik legnagyobb öröme. A több, mint egy óras audiowalk során a performerek kritikusan, alapos kortárs geopolitikai és kulturális felkészültséggel reflektáltak a gyűjtemény adott ponton bemutatott tárgyaira, témáira. A reflexiók hangulata szélsőségesen változott a tragikum és a komikum skáláján. Például Nigériánál a Boko Haram-ra vonatkozó friss híreket olvastak fel, az indiánoknál a híres Walt Disney animációból idéztek. Az állomásokra tervezett hanganyagok élő és előre felvett, visszajátszott anyagok keverékei voltak.

Dani Gal im Gespräch mit Clemens v. Wedemeyer¹

A Berlinben élő Dani Gal Izraelben és Németországban tanult médiaművészetet, kritikus installációval az utóbbi években bejárta a világot. A számomra legérdekesebb munkája [To Midya című videója](#), ami a palesztin-izraeli történetfolyam egy médiatörténeti állomásának kutatása, reflexiója. S. Yizhar könyve alapján 1967-ben készült egy izraeli fiktív dokumentumfilm, Hirbet Hiz'a címmel, ami az 1948-as, Izrael függetlenségének kikiáltását megelőző háború idején játszódik. A harcok során mintegy 700,000 palesztint deportáltak otthonából. Az 1967-es forgatás helyszínéül a rendező Ram Levy egy Midia nevű palesztin falut választott. A kis falu muzulmán lakossága a rájuk erőszakolt forgatás során nyilvánvalóan ijedten és felkészületlenül

¹*'The core interest of Dani Gal's work is memory, recollection, recording and the methodology of writing history. His research into various topics results in video, installation, collaborations and performance that often involve media as sound as well as historical film footage.'* „An economy of desires running on empty serves as the motor leading to an exhaustion of life and squandering of resources. The exploitation of the earth, warming of the atmosphere, overpopulation, and the far-reaching consequences of the "New World Disorder", such as hunger, poverty, waves of refugees, civil wars, and terrorism, are manifestly unstoppable. While the present continues to hyperventilate, shaping the future and the course of history has become something inconceivable.”

fogadta az IDF (Israeli Defense Force) egyenruhájába öltözött színészeket, harckocsikat, fegyvereket. A később elkészült film óriás botrányt kavart az izraeli médiában, TV-bemutatója alatt elsötétült a képernyő, és utána is évtizedekig tiltólistán volt. Gal 2013-ban tért vissza Medya-ba, ahol interjúkat készített a falu lakóival, és, levetítette nekik az általuk soha nem látott, soha nem szinkronizált '67-ben készült filmet, amit a híres izraeli-palesztin rapper, Tamer Nafar a helyszínen élőben szinkronizált.

Sharon Kivland: The Natural Forms. Part II.

The Readers. The Foxes. The Tracts. Some Coquetteries

Kivland angol és francia nyelvterületen aktív, keresett képzőművész, aki főként a freudi pszichoanalízis, társadalmi ideológiák, valamint gender témák között teremt viszonyokat mixed media installációival. Kiállításában nőkről alkotott képek nyelvi és vizuális szimbolikáját, a nők (főként marxi vs kapitalista) társadalmi ideológiákban kijelölt szerepeit vizsgálja. Vizuálisan elegáns, letisztult, váratlan médium-kombinációkból álló munkáiban nagyformátumú fotót, kitömött és felöltöztetett kisállatokat, századeleji fehérneműt, marxi szövegeket házasít össze. Munkáinak humora olyan nyelvi kötött kapcsolatokat leplez le, mint például a liseuse szó kettős jelentése (ami egyszerre jelent nőnemű olvasót, és egy bizonyos, kombinészerű női alsóneműt), vagy a negligé (selyem hálóruha, ill. „elhanyagolt”, vö. Neglect). A *coquetteries* címet leginkább kacérkodásnak (kokettálásnak) lehet fordítani, ami egyszerre jelenti a kiállított csipkés fehérneműt, mint a kacérság hagyományát, és a művésznek a különböző morbid jelentéskombinációkkal való játékait. Volt szerencsém részt venni a kiállításához kapcsolódó sok program egyikén, Kivland saját tárlatvezetésén, ahol meggyőződhettem róla, hogy a személyes jelenlétében ugyanúgy sajátos egyensúlyra talál az intellektus, a humor és az elegancia, mint a munkáiban.

I can't imagine a feminism that is not anti-racist | Women in exile //

SOLIDARTIY BEYOND BORDERS

Bár kifejezetten nem művészeti program, viszont számomra inkább olvasói/befogadói állásponthez tartozik, mint alkotómunkához, itt nagyon röviden szeretném felhívni a figyelmet egy beszélgetés kapcsán egy globális, a helyi kulturális közbeszédet meghatározó problémára, ami foglalkoztat, s azért is merem ebbe a beszámolóba bekapcsolni, mert a DI is foglalkozott a témával. A fenti címmel szervezett [egy közösségi tér](#) beszélgetést, ahol menekült nőkből alakult jogvédő szervezet tagjai meséltek munkájukról. A németországi menekülttáborok egymástól ugyan nagyon különbözőek, de a nők és gyerekek helyzete egyáltalán nem olyan biztonságos vagy elégséges, mint hisszük, vagy hinni szeretnénk. Mindennapos probléma a táborok zárt, feszült tereiben a nemi erőszak és a prostitúció, s az ezek felett való elnézés a táborokat működtető stábok részéről. Az a fajta jólét, vagy jóllét, amit a kelet-európai, vagy a balkan-route-at megjáró menekült ember magának Németország felé haladva elképzelt, sajnos nagyon távol van a valóságtól. Németországban az új muzulmán menekültek pillanatnyilag sem elméletben, sem gyakorlatban nem teljes jogú állampolgárok, és közülük is a nők és a gyerekek fizikai, lelki és szellemi önvédelmi és jogvédelmi lehetőségei messze elmaradnak fehér európai társaikétól.

Stasi-museum, Leipzig

Lipcsében az egykori STASI épületében nyílt meg a rendszerváltás után a szervezet működését bemutató múzeum és kutatóközpont. A leipzig-i hivatal Szászország egy részének titkosszolgálati megfigyeléséért volt felelős, elképesztő mennyiségű önkéntes bevonásával. A dokumentatív tárlat, és a hatalmas eredeti archívum részleteit bemutató termék lenyűgöző, internet és számítógép előtti adatkezelési technológiai újításokat és szubkultúra-kutatást rejtnek. Az intézmény központi helyszíne volt a 89-90-es szászországi eseményeknek, ezután alakult az épületkomplexum titkosszolgálati megfigyelőközpontból múzeummá. A múzeum talán legérdekesebb projektje azoknak a dokumentumoknak a szoftveres segítséggel való helyreállítása, melyet az

intézmény dolgozói a tüntetők behatolása előtti pillanatokban millió darabra téptek, s amik mai napig több, mint száz zsák papírfecni formájában kerültek megőrzésre.

Capitalist melancholia, HALLE 14, Spinnerei

A Halle14 a Spinnerei-galériák közül a legfogékonyabb multimedialis munkákra. A számos művész (főleg installatív) munkáját felvonultató kiállítást nem csak egyfajta kapitalizmuskritika, hanem a hozzá kapcsolódó kiüresedés-érzés atmoszférája határozta meg.²

Das Böse ist ein Eichhörnchen ... / Evil is a squirrel...

2009-ben Arba di Urbano tanítványaival több éves kutatás eredményeként több, mint 50 diák és több meghívott művész részvételével szervezett [nagyszabású kiállítást a Lipcsei Ítéltábla épületébe](#), a Gonosz kutatásának témájában. A 2016-ban megjelent, Biblia súlyú könyv az ide vezető kutatást, az azt inspiráló írásokat, a bemutatott munkákat és utcai intervenciókat dokumentálja. A könyvbemutatón nem csak a könyv előkészítéséről szóló szakmai beszélgetés, hanem három performatív velolvasás is zajlott. Egy mesemondó tipikus Grimm-gonoszság-mesét adott elő (Angelika Tilsner: Butterbauch, Märchenerzählung); Urbano assziszense és volt tanítványa, Angelika Waniek Hannah Arendtnek a Gonosz banalitása c. szövegéből olvasott fel.

MUSEUM DER BILDENDE KÜNSTE: Via Lewandowsky: Hokuspokus

Lewandowski a hit, babona, fétis, aura és kauzalitás viszonyait vizsgálja kritikus humorral teli tárgyinstallációiban. Az érzékelésen túli érzékelés hagyományait kisajátított, elidegenített, módosított hétköznapi tárgyakkal bontja le. A DADA és szürrealizmus tradíciójára és technikáira is visszautaló, de tagadhatatlanul mai kiállítás nem csak humorában, hanem kivitelében is egyedülálló volt.

Diákprojektek

Az intermédiá osztályban a DI-hez hasonló módon zajlik a közös munka: egyéni bemutatók és közös kiállításlátogatások, előadások útján. Nekem a legérdekesebb sorozatok egyike Rahel Zaugg-é volt, aki az állat-ember-hús-ipar tematikát gender-szemüvegben járja körül sorozataiban. A féléves kiállításon például óvszerbe töltött kék és rózsaszín kolbászkákat mutatott be. Egy másik kedvencem Ida Westheuser munkája, aki egy Berlinton nem messze fekvő mesterséges klímájú turistaparadicsomról készített áldokumentumfilmet. Federico Foderaro, aki a max msp jitter egy kiváló mestere, vendég-gyakornokként tartott software órákat nekünk. Tina Mamczur a féléves bemutatóra az egyik irodát hússzínű textilek borított bejárható belső szervszerű puha térré alakította át. Összességében, Urbano osztálya több szempontból is különleges. Nem sok más osztályt vezet nem német származású női professzor női asszisztenssel, ahol a kritikai, humoros és gender témák ennyire dominálnak, és ahol a csoportmunkában ennyire elfogadott a különbözőség. Az alábbi képeken néhány fotó a csoport előző félévet záró kiállításáról:

Az egyik legtanulságosabb/leghasznosabb munkanapunk print alapú portfolio-ink összehasonlítása volt. A félév tematikája az Archivum. Ennek keretében Dr. Ingrid Burgbacher-Krupka tartott [sindelfindingi műtárgy-és dokumentáció-archivumokról](#) előadást. A csoport szeptemberben több hetes workshop keretében tervez kiállítást Sindelfindingben.